

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра судочинства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОВАДЖЕННЯ В СІМЕЙНИХ СПРАВАХ**

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 4 від 06 грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Провадження у сімейних справах
Викладач (-і)	Кузьмич Олег Ярославович, доц., к.ю.н., доцент кафедри судочинства
Контактний телефон викладача	Кузьмич Олег Ярославович (0342) 596178
Е-mail викладача	Кузьмич Олег Ярославович oleh.kuzmych@pnu.edu .
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/графік-самостійної-роботи-зі-студент/ . Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження індивідуальних планів та змісту індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є цивільне процесуальне право, а також нормативно-правові акти, які регламентують питання розгляду судами загальної юрисдикції сімейних справ, їх тлумачення та механізми реалізації, науково-теоретичні дослідження у цій сфері.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості судового розгляду справ, що впливають з шлюбних відносин. 2. Судовий розгляд справ по спорах, що виникають із правовідносин батьків і дітей. <p>Навчальна дисципліна «Провадження в сімейних справах» вивчається разом із цивільним процесуальним правом. Засвоєння навчальної дисципліни передбачає наявність у студентів глибоких знань, одержаних при вивченні цивільного процесуального права, а також знань, набутих з курсів «Цивільне право України» та «Сімейне право України», в яких вивчалися норми матеріального права, на підставі яких заявники порушують справи в порядку цивільного судочинства.</p> <p>Особливість навчальної дисципліни «Провадження в сімейних справах» полягає в тому, що процесуальні інститути, принципи і стадії, права та обов'язки учасників сімейних справ, мають загальні риси, притаманні позовному, окремому та наказному провадженню. Це, з однієї сторони, полегшує розуміння багатьох положень провадження в сімейних справах, а з іншої – дає студентам можливість краще з'ясувати специфіку розгляду та вирішення цієї категорії справ.</p> <p><u>Основними джерелами</u> цієї галузі права виступають Цивільний процесуальний кодекс України, Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України, Закон України «Про судоустрій і статус суддів», Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Закон України «Про судовий збір», Закон України «Про міжнародне приватне право», Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» та ряд інших законів і підзаконних актів.</p> <p>Ч. 2 ст. 124 Конституції України передбачає, що юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі. Сімейний кодекс України в ч. 10 ст. 7 зазначає, що кожен учасник сімейних відносин має право на судовий захист. Згідно з ЦПК України захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів, що виникають із сімейних відносин суди здійснюють в порядку цивільного судочинства. Право на звернення до суду з метою захисту сімейних прав та інтересів виникає лише у фізичних осіб, які є учасниками сімейних правовідносин. Особливістю є й те, що право на звернення до суду з метою захисту сімейних прав та інтересів надається особам, які досягли чотирнадцятиріччя. Достатньо розвинутим і дієвим є інститут представництва, з діяльністю якого пов'язується реалізація права на звернення до суду. Заслуговує уваги й те, що при вирішенні сімейних спорів органами опіки та піклування право особи звернутися до суду не зазнає перешкод і залишається невід'ємним. Зазвичай захист сімейних прав здійснюється судом у порядку позовного, наказного та окремого провадження.</p>	

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на закріплення одержаних раніше знань та додаткове вивчення питань взаємозв'язку сімейного і цивільного процесуального права на прикладі сімейних справ.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Провадження в сімейних справах» є освоєння та розуміння студентами процесуальних особливостей судового розгляду шлюбно-сімейних справ; вироблення вмінь і навиків, що дозволяють вільно орієнтуватися в національному законодавстві, що регулює процедуру вирішення спорів між учасниками сімейних правовідносин.

Основними цілями вивчення дисципліни «Провадження в сімейних справах» є формування у студентів сучасного погляду на тенденції розвитку процесуальних відносин при вирішенні сімейних спорів; вміння користуватися нормами цивільного процесуального та сімейного законодавства при вирішенні конкретних правових питань; вміння тлумачити та застосовувати норми цивільного процесуального та сімейного права.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

Здатність застосовувати знання сімейних та цивільно-процесуальних норм у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області цивільно-процесуального права та розуміння професійної діяльності.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень https://minjust.gov.ua/m/str_3198; Єдиний державний реєстр судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua>; База даних «Законодавство України» <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>; Єдиний реєстр адвокатів <http://erau.unba.org.ua/>)

Фахові компетентності:

Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини у розгляді справ за участю членів сім'ї.

Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, з таких галузей права, як: конституційне право, сімейне, цивільне і цивільне процесуальне право.

Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального права (сімейного, цивільного) і цивільного процесуального права.

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, основні поняття та елементи правового механізму захисту прав та інтересів учасників сімейних правовідносин.

Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту і забезпечення прав і інтересів учасників сімейних правовідносин.

Здатність до самостійної підготовки процесуальних документів.

Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення, здатність давати юридичну кваліфікацію відносинам, що пов'язані із захистом прав та інтересів учасників сімейних правовідносин.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	081 Право	7	вибірковий

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль I. Особливості судового розгляду справ, що впливають з шлюбних відносин

Тема №1. Загальні положення судового захисту в сімейних	2	–	6
--	---	---	---

справах			
Тема №2. Особливості судового розгляду справ про розірвання шлюбу, визнання його недійсним та встановлення режиму окремого проживання подружжя	2	2	8
Тема №3. Судовий розгляд справ про поділ майна подружжя	-	2	8
Модуль II. Судовий розгляд справ по спорах, що виникають із правовідносин батьків і дітей			
Тема №4. Встановлення в судовому порядку походження дітей	2	2	8
Тема №5. Процесуальні особливості судового розгляду спорів, що виникають з аліментних зобов'язань	2	4	8
Тема №6. Судовий розгляд справ, пов'язаних з вихованням дітей	2	4	8
Тема №7. Процесуальні особливості розгляду справ про усиновлення дітей	-	2	8
Тема №8. Судовий захист прав та інтересів, що виникають з інших сімейних правовідносин, шляхом встановлення судом правовідношення та (або) юридичного факту, що є підставою для виникнення, зміни чи припинення правовідношення	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i> https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/ .
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами одної письмової модульної контрольної роботи. Робота виконується на 8 семінарському занятті та охоплює весь зміст навчальної дисципліни. На контрольну роботу виносяться термінологічне завдання, яке оцінюється у 10 балів, практичне завдання, які оцінюється у 10 балів та 5 тестових завдань, які оцінюються у 30 балів. Максимальний бал за контрольну роботу становить 50. <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри</i> https://ksud.pnu.edu.ua/індивідуальні-завдання/ .
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.6.1, 4.6.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

7. Політика курсу

Письмові роботи:

Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях

для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри <https://ksud.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання/>.*

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/>).

8. Рекомендована література

1. Сімейне право України : підручник / за заг. ред. В.І.Борисової та І.В.Жилінкової. 3-тє вид., переробл. і допов.; Рек.МОН. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 264 с.
2. Цивільний процес України : підруч. для студентів юрид. спец. ВНЗ / [Ківалов С. В. та ін.] ; за заг. ред. Заслуж. юриста України, д-ра юрид. наук, проф. Мінченко Р. М. Херсон : Олди-плюс, 2014. 719 с.
3. Васильєв С.В. Особливості розгляду окремих категорій цивільних справ: навчальний посібник. Харків: Еспада, 2012. URL: http://jurfak.univer.kharkov.ua/kafedry/kaf_civil-prav/Vasilyev_S_V_Osoblivosti_rozglyadu.pdf
4. Гузь Л. Є. Підготовка до судового розгляду справ, що виникають зі шлюбно-сімейних відносин/Л. Є. Гузь, М. С. Лайкова, А. В. Сербіна. Харків: Фактор, 2014. 96 с. URL: [dspace.nlu.edu.ua > bitstream > Huz_Laikova_Serbina_posibnuk_2014](http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/Huz_Laikova_Serbina_posibnuk_2014)
5. Особливості розгляду сімейних спорів : матеріали круглого столу (Одеса, 17 жовтня 2016 р.) / уклад.: Т. А. Стоянова, І. А. Яніцька ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Юри-дичналітература, 2016. 104 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/6201/Conf_Simeyne%202016.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Логвінова М.В. Провадження в сімейних справах: матеріали до хрестоматії з дисципліни. Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2018. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/elibrary-res.php?a=%D1%85%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F&nom=2>
2. Логвінова М.В. Провадження в сімейних справах: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів 4-го курсу денної форми навчання спеціальності 081 «Право». Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника».
3. Логвінова М.В. Провадження в сімейних справах: методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів 4-го курсу денної форми навчання спеціальності «Право». Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника».

<https://ksud.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання/>

Викладач _____ доц. Логвінова М.В.